

TARKASTUSKERTOMUS**MUONIO Juntinjärvi S**

Pyyntikuoppia, asumuspainanteita, pettumäntyjä (?) ja poroaidan jäännöksiä.

Tarkastusaika: 9., 16. ja 23.7.2011

Tarkastaja: Hilikka Oksala

Sijainti**Peruskartta:**

läntisin: i= 3362003   p= 7498254   z= 237

eteläisin: i= 3362129   p= 7498162   z= 237

itäisin: i= 3362309   p= 7498196   z= 240

pohjoisin: i= 3362027   p= 7498337   z= 235

koordinaattijärjestelmässä **KKJ27**.

Pinta-ala: 82 110 m² (8.2 ha)

Suunta ja etäisyys kirkosta tms.: N. 24 km Kolarin kirkosta N, n. 46 km S Muonion kirkosta.

Tila/Rno/nimi: Valtionmaa 893:11:1

Omistaja: Metsähallitus

Osoite: Muoniontie 21, 95900 Kolari

Puhelin: (016) 561514

Tarkastuslöydöt: Pyyntikuoppia n. 10 kpl, asumuspainanteita (?) n. 34 kpl, poroaidan jäännöksiä, pettu(?)mäntyjä.

Liitteet:

Kartat: Kartta 1: Ote tiekartasta GT 14 Sodankylä – Muonio 1:250 000 (Genimap 2005);

Kartta 2: Ote Suomi Pro kartta 6 (Garmin/MML 2008) mk 1:4000 sekä

Kartta 3: Yleiskartta 1:500.

Valokuvat: Ks. kuvataulut

Tarkastuksen aihe: Supra-akvaattisilla korkeuksilla tavattujen asumuspainanteiden (ja tulisijojen) kartoitus.

Menetelmät: Yleis- ja gps-kartoitus, kuvailu, maaperäkairaus ja valokuvaus.

Kohteen kuvaus (ulko- ja sisämitat: leveys, pituus, paksuus, korkeus tai syvyys, muoto, ilmansuunnat, kivien raekoko, vallien leveydet ja korkeudet, aukkojen suunnat, leveydet ja syvyydet, ojien pituudet, leveydet ja syvyydet, kivikeskittymät sekä irtaimen löydöstön luonne ja sijainti):

Alueen eteläisimmän painanteen

A) (JUN1) ulkomitoiksi saatiin 8 x 6 x 0.4 m (WSW – ENE), kun keskiön halkaisijaksi jäi n. 1.5 m.

A:sta n. 10 m N tavattiin painanne

B) (JUN2), n. 13 x 10 x 0 – 0.5 m (SE – NW), vallin leveys oli n. 2 m.

B:stä n. 4 m N oli painanne

C) (JUN3), 10 x 11 x 0.3 m (SSE – NNW), keskellä oli vako (SW – NE).

A:sta n. 8 m NW havaittiin painanne

- D) (JUN?), 13 x 12 x 0.1 – 0.4 m (WSW – ENE), kun vallin leveys oli n. 2 m.
D:stä n. 8 m NNW havaittiin painanne
- E) (JUN?), n. 20 x 17 x 0.05 – 0.3 m (ENE – SSW), vallin leveys mitattiin jälleen n. 2 metriin.
E:stä n. 2.5 m N oli painanne
- F) (JUN4) (?), 9 x 8 x 0.05 – 0.5 m (SW – NE). Länsireunalla havaittiin kirveellä katkaistu kanto.
F:stä n. 11 m NE oli painanne
- G) (JUN?), 14 x 14 x 0.3 m, pyöreähkö.
E:stä n. 5 m WSW oli painanne
- H) (JUN?), 10 x 10 x 0.05 – 0.25 m, muodoltaan epämääräisehkö. Itäreunalla oli kohouma, jonka ympärysmitat olivat 2 x 1 m (S – N) ja korkeus n. 0.25 m – ei ole varmuutta siitä, onko kyseessä tulisijan tai esim. tuulenkaadon jäännös.
H:sta n. 27 m NNW oli painanne
- I) (JUN?), 12 x 7 x 0.5 m (ESE – WNW), pyöreähkön keskiön halkaisijaksi jäi n. 4 m.
I:stä n. 1 m NNE oli painanne
- J) (JUN?), 16 x 6 x 0.3 – 1 m (E – W). Sen pohjoisreunalla oli paksu mänty, jossa oli iso 'palve', eli kaarnaa oli kuorittu voimakkaasti useaan otteeseen niin, että paikalla oleva oksankohta muistutti nauravaa suuta. Ks. kuvataulu.
J:stä n. 1 m N oli syvyytensä perusteella ilmeinen *pyynti- tai kellarikuoppa*
- K) (JUN7), 28 x 24 x 1.8 – 2 m (ENE – WSW). Vallin leveys oli max n. 5 m ja korkeus n. 0.8 m.
K:sta n. 4 m NNE oli painanne
- L) (JUN?), 19 x 16 x 0.3 – 0.7 m (SW – NE). Vallin leveys oli n. 4 m.
Heti I:n ja J:n W-puolella oli syvyytensä perusteella todennäköinen *pyyntikuoppa*
- M) (JUN8), 35 x 30 x ? m (WNW – ESE) vallien ulkoreunoilta mitattuna. Kuopan sisäosan mitat olivat n. 22.5 x 15 m, syvyys n. 1.5 m.

Yllä esiteltujen rakenteiden määrän arvioitiin mahtuvan A4-kokoiselle yleiskartalle 1:500, jonka piirtäminen asetettiin tavoitteeksi ko. populaatiota silmällä pitäen. Useimmat havaitut painanteet pyrittiin lisäksi tallentamaan gps-laitteeseen. Palve- tai pettumännyt sijaitsivat aivan painanteiden läheisyydessä, yleensä niiden reunoilla. Lyhenne JUN viittaa GPS-laitteelle tallennettuun tunnuksen numerojärjestyksessä.

Muinisjäännöksen pintakasvillisuus:

- A) Sammalta, jäkälää, mustikkaa, variksenmarjaa, n. 18 mäntyä, halkaisijoiltaan 1 – 40 cm, lisäksi yksi kirveellä kaadettu kanto.
- B) Sammalta, mustikkaa, puolukkaa, variksenmarjaa, reunoilla 17 mäntyä, joiden halkaisijat vaihtelevat taimista 50 cm:iin.
- C) Sammalta, jäkälää, variksenmarjaa, mustikkaa, kanervaa, männyn- ja kuusentaimia, eteläreunalla vanha suuri koivu. NNE-reunalla kelomännyn paksuus n. 40 cm, S-reunan suuren männyn max. halkaisija n. 60 cm.
- D) Sammalta, jäkälää, mustikkaa, puolukkaa, variksenmarjaa, reunoilla neljä mäntyä, halkaisijoiltaan 20 – 50 cm sekä taimia, lisäksi kaksi kuusentainta ja kaksi tuulenskaatokeloa.
- E) Sammalta, variksenmarjaa, mustikkaa, männyntaimia, juolukkaa, reunoilla seitsemän mäntyä, halkaisijoiltaan 12 – 50 cm.
- F) Jäkälää, sammalta, variksenmarjaa, mustikkaa, puolukkaa, männntaimia, itäreunalla olevan männyn halkaisija n. 45 cm, länsireunalla kirveellä katkaistu kanto.

- G) Sammalta, jäkälää, mustikkaa, kanervaa, variksenmarjaa, männyntaimia, eteläreunalla iso mänty, halkaisijaltaan n. 70 cm, ympärillä keloja.
- H) Sammalta, jäkälää, variksenmarjaa, puolukkaa, juolukkaa, männyntaimia, itäreunalla n. 25 cm halkaisijaltaan oleva kelomänty.
- I) sekä
- J) Sammal, mustikka, variksenmarja, kanerva, puolukka, iso palvemänty (ks. edellä).
- K) Jäkälää, sammalta, mustikkaa, puolukkaa, variksenmarjaa, juolukkaa, mäntyjä taimista n. 40 cm:n paksuisiin yksilöihin.
- L) Jäkälää, sammalta, mustikkaa, variksenmarjaa, puolukkaa, koillispäässä koivuja sekä mänty, halkaisijaltaan n. 45 cm, reunoilla n. 17 mäntyä, halkaisijoiltaan 4 – 17 cm, kaakkoisreunalla kuusi.

Luonnonympäristö ja maasto (lähin vesistö, suo, vaara tms., ympäristön kasvillisuus):

Laakeahko, mutta loivasti kohti NW kohoava, harvaa männikköä kasvava tasannealue, jota kaakossa ympäröivät Mylly- ja Juntinlaki -nimiset vaarat ja koillisessa Kiuaskeron tunturi. Alue pistää varsinkin Juntinlaen rinteestä länteen. Tarkastetun alueen koillispuolella on pieni Juntinjärvi, johon laskee luonnonojat sekä lännestä että koillisesta käsin. Tasanteen länsipuoli laskeutuu kohti Juntinjoaa ympäröivää kosteikkoa. Alueen lounaiskärki päättyy ilmeiseen suppakuoppaan, jota syvimmit pyyntikuopat muistuttavat. Alue on huomattavan luonnonkaunis.

Rakennettu ympäristö (lähimmät rakennukset, tiet, sorakuopat, sähköpylväät jne.):

Alueen kaakkoisreunalta runsaat 200 m kohti SE on Muonion ja Kolarin välinen aidattu kunnanraja (SW – NE). Alueelle Kolarin Äkäsjoentieltä etelästä ja lännestä käsin kaartava ajoura päättyy vaaranrinteeseen n. 200 metrin etäisyyteen löytöalueen eteläpuolelle.

Löytösyvyys ja kerroksen laatu (värjäytymät, sora, hiekka vai moreeni):

Pintahavaintoja. Maakairauksissa todetut podsolikerrostumat osoittivat rakenteet luonteeltaan vanhoiksi, mutta poroaidan jäänteet ja yhä elävät merkintä- tai pettumännyt osoittavat alueella olleen aktiivista toimintaa vielä historiallisella ajalla. Poroaidat tosin edustavat vanhaa traditiota, jossa useat karsimattomat aidaspuut viittasivat ainakin metsätalouden kirveskaudelle 1800-luvun jälkipuolelle.

Löytöaika ja -tapa (peltotyössä, ojankaivuussa, hiekanotossa, tietyössä tms.):

Alkuperäinen löytöaika vuoden 2000 tienoissa retkeilyn yhteydessä.

Laajuuden arviointiperuste: Havainnot.

Ehdotus suoja-alueeksi: Koko tasannealue.

Havaintomahdollisuudet: Varsin hyvät.

Opas: H. Oksala

Perimätieto: Paikannimessä erisnimi Juntti-...??? Kuka hän oli?

Lähiöytöjä: KOLARI 249 Äkäsjoki 1: tervahauta täältä n. 3.6 km SSE; KOLARI 248 Äkäsjoki 6: tervahautoja täältä n. 4.8 km SE; KOLARI 250 Äkäsjoki 2: esihistoriallinen (kivikautinen) asuinpaikka täältä n. 4.6 km S; MUONIO 56 Tapojärvi, Välijoki, Lompolovaara W: kiviroykkiöitä ja vanhaa poroaitaa täältä n. 3.1 km WSW; tervahautoja Tapojärven Palomaassa Juntinjärveltä n. 4 km W.

Äkäsjokisuulla 24.1.2012

Hilikka Oksala

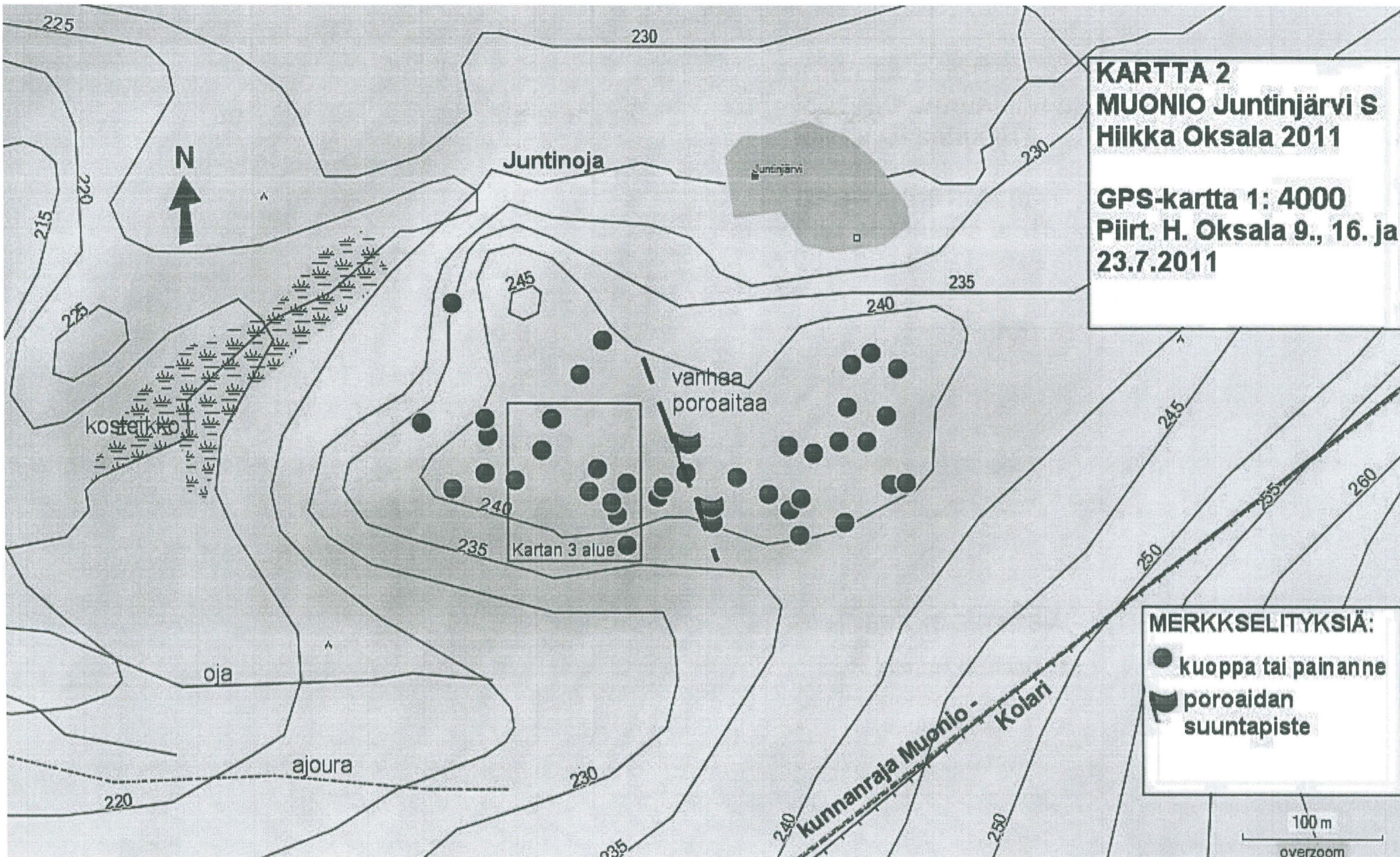
KARTTA 1
MUONIO Juntinjärvi S
Hilkka Oksala 2011

Ote tiekartasta GT 14 Sodankylä – Muonio 1: 250 000

Kohde on merkitty karttaan (Genimap 2005) mustalla renkaalla.

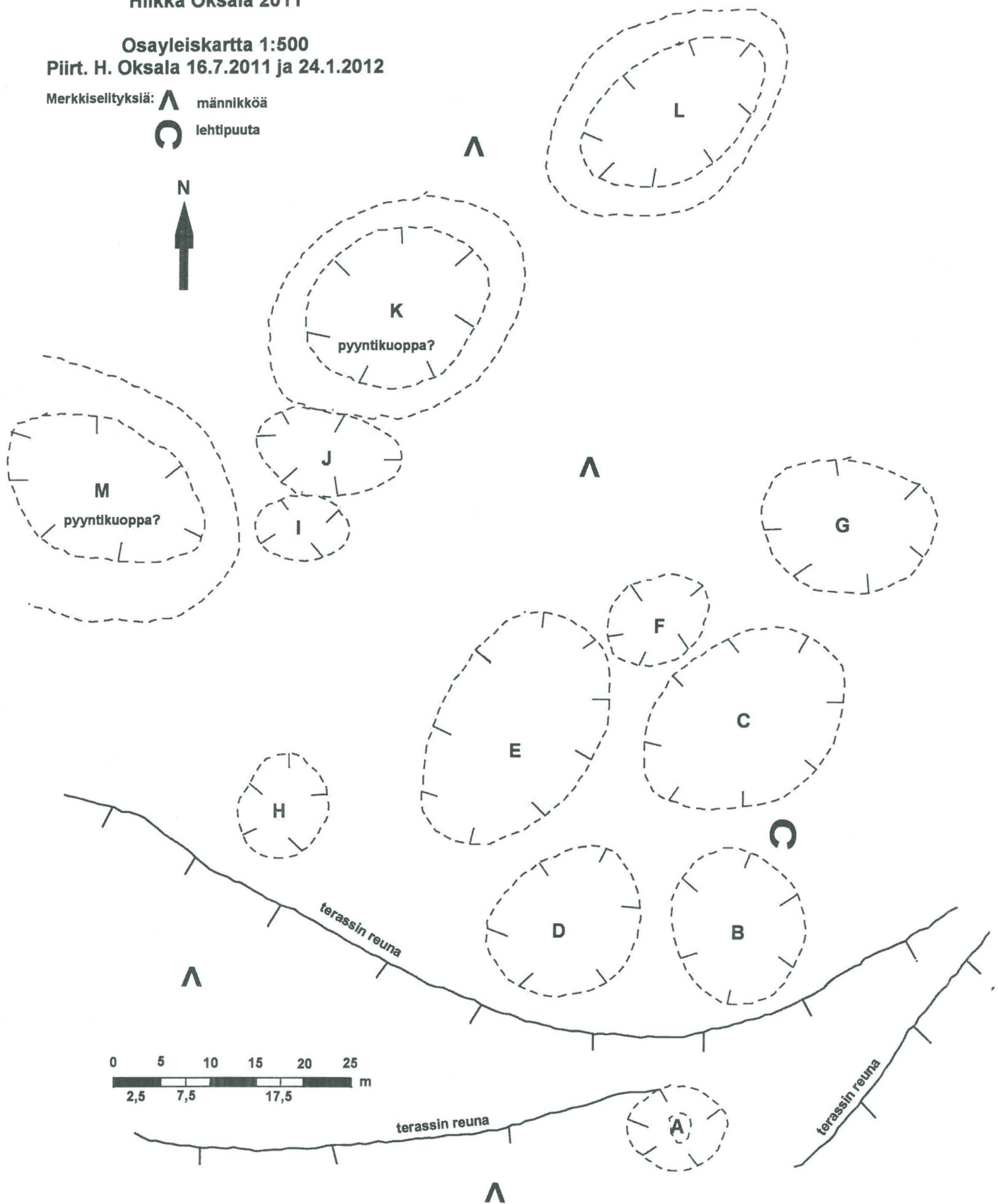

KARTTA 3
MUONIO JUNTINJÄRVI S
Hilkka Oksala 2011

Osayleiskartta 1:500
Piirt. H. Oksala 16.7.2011 ja 24.1.2012

Merkkisellityksiä: männikköä
 lehtipuuta

KUVATAULU 1

1. Yleiskuva Juntinjärvestä löytöalueen suunnalta (S – N).

2 a – b. Yleiskuva painanteista I – M, keskellä pettumänty. Kuten Kartalla 3, myös tässä ilmeisestä pyyntikuopasta M on vain itäinen reunavalli näkyvissä. Kuvaussuunta SSW – NNE.

3. Lähikuva painanteista J, K ja L sekä pettumänty (SSW – NNE).

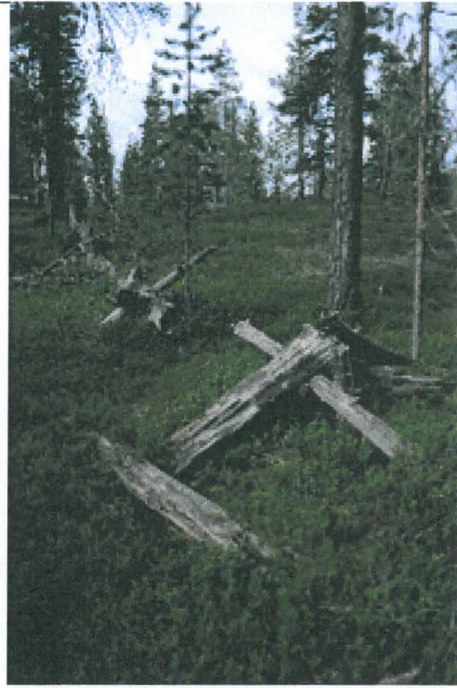
4. Yksittäinen painanne alueen itäosassa. Kuvaussuunta NE – SW.

KUVATAULU 2

5. Vasemmalla kuva toisesta mahdollisesta pettumännystä.

6. Oikealla jäämiä aluetta halkaisevasta vanhasta poroaidasta. Kuvaussuunta S – N.

8. Vanhan poroaidan liitoskohta.

7. Vanhan aidan liitoskohta. Runko katkaistu kirveellä.

Kuvat: H. Oksala